

Datum: 13.12. 2023.

Broj: 02-06- 1064

INICIJATIVA ZA IZMJENE ZAKONA: PREDSTAVLJENI PRIJEDLOZI ZA TRANSPARENTNIJE FINANSIRANJE POLITIČKIH STRANAKA

Sarajevo, 13. decembar 2023. godine – Uspostavljanje jasnih nadležnosti Centralne izborne komisije BiH (CIK BiH) za nadzor nad troškovima stranaka, obaveza korišćenja jedinstvenih bankovnih računa, zabrana primanja donacija u gotovini uz obavezu uplate donacija na bankovni račun stranaka, proširenje zabranjenih izvora finansiranja te povećanje sankcija neki su od prijedloga za povećanje transparentnosti političkog finansiranja koje sadrži inicijativa za izmjene zakona o političkom finansiranju u BiH.

Prijedlozi za izmjene i dopune Zakona o finansiranju političkih stranaka predstavljeni su na konferenciji "Integritet političkog finansiranja u regionu" koju je Transparency International u BiH (TIBiH) organizovao u saradnji sa Centralnom izbornom komisijom BiH danas u Sarajevu i sadrži preporuke relevantnih međunarodnih institucija kao što su GRECO-a, OSCE/ODIHR-a i EU kao i međunarodnih standarda za povećanje transparentnosti i integriteta političkog finansiranja.

Inicijativa sadrži prijedloge koje je izradila Centralna izborna komisija BiH na osnovu kontinuiranog monitoringa kampanja i analize finansiranja političkih stranaka koje je vršio TI BiH u toku nekoliko izbornih ciklusa, koje ukazuju na veliki broj zloupotreba i neadekvatne mehanizme kontrole ali i blage sankcije za političke subjekte koji krše zakone o finansiranju.

TI BiH je istakao i dodatne izmjene koje je neophodno uvrstiti, a odnose se prije svega na izještavanje o finansiranju i troškovima samostalnih kampanja stranačkih kandidata, finansiranje od strane "trećih lica", odnosno vođenje kampanja preko posrednika te sprječavanja zloupotreba javnih resursa u svrhu finansiranja kampanja.

Konferenciju, koja je organizovana u okviru USAID podrške građanima u borbi protiv korupcije, otvorio je ambasador SAD u BiH NJ.E. Michael Murphy ocjenom kako je sistem finansiranja kampanje u BiH obilježen korupcijom jer je dizajniran od strane političara koji se trude da ostanu na vlasti po svaku cijenu.

„Sistem finansiranja kampanja u Bosni i Hercegovini zahtijeva hitne, suštinske reforme kao dio širih napora da se ljudima vrati vjera u demokratske institucije zemlje, posebno dok se birači pripremaju da izaberu svoje lokalne vlasti sljedeće jeseni“ izjavio je ambasador Murphy uz poruku kako pozdravlja preporuke za zakonodavne reforme koje su TI BiH i CIK predstavile danas.

Predsjednik CIK BiH Suad Arnautović posebno je naglasio potrebu za harmonizaciju propisa u oblasti finansiranja političkih partija i izbornih kampanja, s obzirom da postojeća regulativa na svim nivoima vlasti različito reguliše raspodjelu sredstava iz budžeta i finansiranje kampanja.

Ivana Korajlić iz TI BiH je naglasila da stranke imaju ogroman prostor za netransparentno finansiranje te one primaju i troše mnogo više sredstava za kampanju nego što prijave, što je pokazao i monitoring TI BiH koji je prikazao razliku od 1,7 miliona KM prijavljenih troškova u odnosu na ono što je realno kao i da je od 170 firmi koje su donirali sredstva političkim subjektima u 2022., njih 70 dobito ugovore o javnim nabavkama sa organima vlasti u toj godini.

"Nemamo uvid u pojedinačne troškove stranaka, ne znamo kome plaćaju i koliko, što otežava praćenje stvarnih troškova kampanje. Godišnje se izdvodi 20 miliona KM za finansiranje stranaka iz budžeta svih nivoa vlasti bez adekvatnih mehanizama za reviziju troškova" izjavila je Korajlić uz konstataciju da je pitanje finansiranja političkih partija ostalo van prioriteta vlasti te je izrazila nadu da će ova problematika doći u fokus donosilaca odluka kako bismo spriječili zloupotrebu javnih resursa zarad finansiranja kampanja.

Na konferenciji su učestvovali i predstavnici nadležnih institucija zemalja regiona koji su prezentovali najbolje prakse i procedure za sprečavanje zloupotrebe javnih resursa tokom izbornih procesa kao i nadzor nad finansiranjem političkih kampanja.